

## Collection development policies Toewijding In archiefijdschriften gelezen

### Collection development policies: new directions for changing collections

Daniel C. Mack (ed.). - New York: The Haworth Press, 2003. - 174 p. - ISBN 0-7890-1470-X

Innovaties in de informatiesector werden tot voor kort enkel op het conto van de technologie geschreven. Daardoor bleven de meer inhoudelijke aspecten van ons werk niet gespaard van conservatieve reflexen. Denken we maar aan het gebruik van archaische pre-coördinatieve trefwoorden in de openbare bibliotheken. Ook de beleidsmatige collectieontwikkeling bleef op een gezapig tempo voortkabbelen. Ondanks de revolutionaire veranderingen in het aanbod, het plaatsgebrek en de budgetbeperkingen, beschikten de meeste bibliotheken niet over een planmatige aanpak. Dat veranderde door het nieuwe decreet en de daaraan verbonden beleidsplannen. Toch leidde dit in de meeste gevallen tot niets meer dan een rudimentaire versie van een collectieontwikkelingsplan. Een volgende stap is een professionele *Collection Development Policy Statement* (CDPS), een uitvoerig beleidsdocument met een diepgaande beschrijving van het werkgebied en de gebruikers, de onderwerpen, de doelstellingen van de collectievorming, collectieafspraken, de verwerving... Een document dat bruikbaar is voor de continuïteit van het beleid, het delegeren naar collega's, discussies met gebruikers en beleidsmakers...

In de Angelsaksische wereld en vooral in de Verenigde Staten is een CDPS al jarenlang gangbaar. En ook al is de academische wereld in Vlaanderen al lang bezig met collectieafspraken en onderzoek daarover (Conspectus...), toch is dit voor onze contreien vrij nieuw. *Collection development policies* wil hieromtrent een stand van zaken geven. Deze publicatie is een bundel van individuele bijdragen over het onderwerp, die trouwens simultaan verscheen als een aflevering van *The Acquisition Librarian*, 15 (2003) 30.

Dat een CDPS niet alleenzalmakend is, toont James H. Sophrer aan in zijn bijdrage over de aanpak in Berkeley. De toon is zeer relativerend, maar vooral in zijn conclusie benadrukt hij het belang van een collectieontwikkelingsplan in een academische omgeving. Zijn praktijkvoorbeeld is handig materiaal om dergelijke documenten te ontwikkelen.

Ook het artikel van Glenn S. McGuigan en Gary W. White is erg verhelderend en onmiddellijk toepasbaar in Vlaanderen, over de bibliotheektypes heen. Het is

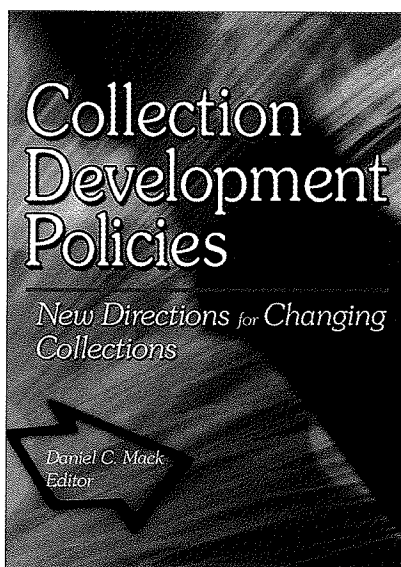
een bijna perfecte handleiding om een onderwerpsgeoriënteerd collectieontwikkelingsplan te schrijven. De auteurs besparen niet op praktische voorbeelden en bijlagen. Dit is voor veel bibliothecarissen waarschijnlijk de meest bruikbare bijdrage.

Voor collega-docenten 'collectieontwikkeling' is de bijdrage van Sheila S. Inter beslist aanbevelenswaardig. Zij doet haar aanpak van het vak 'collection development en management' uit de doeken. Een goed gedocumenteerd artikel met allerhande tips voor een didactische aanpak.

De samenstelling van deze bundel is wat onevenwichtig: sommige artikels mochten best wat langer en gedetailleerder, andere zijn veeleer samenraapsels van herhalingen en doodoeners. Sommige artikels verliezen zich dan weer in detailkwesities. Toch overweegt het innoverende karakter. De meeste artikels handelen over academische bibliotheken, een beetje jammer want ook in de Amerikaanse openbare bibliotheken valt er heel wat te leren over collectieontwikkelingsplannen. De toon van de artikels varieert van wetenschappelijk-theoretisch tot praktisch bruikbare handleidingen, met bestaande beleidsdocumenten als bijlage. Elk artikel begint met een abstract en een korte situering van de auteur. Zoals vele Angelsaksische wetenschappelijke paperbackuitgaven biedt ook dit werk een soms rommelige en warrige indruk. Het boek sluit af met een handige index op accentwoorden.

Conclusie: een interessante bundel voor iedereen die beleidsmatig met collectieontwikkeling begaan is.

Jan Van Hee, docent Bibliotheekschool Gent  
jan.van.hee@skynet.be

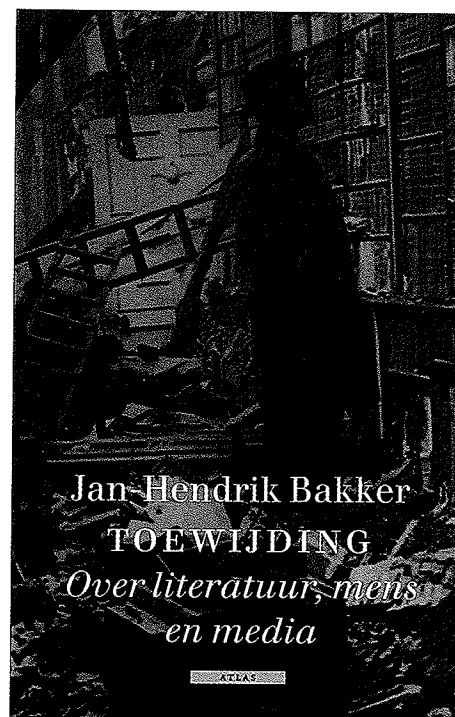


## Toewijding: over literatuur, mens en media

Jan-Hendrik Bakker. - Amsterdam; Antwerpen: Atlas, 2003. - 368 p. ISBN 90-450-0786-X

Vanuit het besef dat de informatierevolutie niet (meer) te stoppen is schreef Jan-Hendrik Bakker het boek *Toewijding: over literatuur, mens en media*. De essays in het boek vormen een bezinning op de leescultuur en -geschiedenis en zijn tegelijkertijd een filosofisch pleidooi om de humane waarden van de schrifttraditie te integreren in de wereld van de elektronische media.

Het bewustzijn van de mens en zijn kijk op de werkelijkheid hangen nauw samen met taal, en bij uitbreiding met de literatuur. De auteur hecht veel waarde aan de schriftcultuur en de literatuur als middel tot zingeving en bewustzijn. Maar wat als de nieuwe elektronische media deze rol overnemen in de toekomst? Komen we tot een nieuw soort literatuur die niet meer gebonden is aan de lineaire logica van het boek? Vanuit deze bedenkingen neemt de auteur de lezer mee in een cultuurfilosofisch bad waarbij de lees- en schrijfcultuur centraal staan.



In de eerste twee hoofdstukken behandelt Bakker de geschiedenis van het schrift (en het lezen) en de gevolgen van de boekdrukkunst op onze (westerse) maatschappij. Hierin vat hij de evolutie van onze eeuwenoude leescultuur mooi samen met de woorden 'van bidden tot bladeren'. In de twee daaropvolgende hoofdstukken ligt de focus op het belang van de autobiografische geschriften in de geletterde cultuur en pleit hij ervoor om nieuwe vormen van autobiografie in cyberspace en de nieuwe media te behouden. In een

vijfde hoofdstuk staat het verschijnsel podiumpoëzie centraal, kruispunt van de schriftcultuur en de orale traditie. Het zesde hoofdstuk is een lofzang op de rol en de betekenis van de roman in onze cultuur (met haar huidige en toekomstige varianten) en wordt afgerond met een interview met de hypertextauteur Michael Joyce.

In het slothoofdstuk geeft de auteur zijn toekomstvisie weer en ijvert hij voor een synthese van de humanistische traditie (en de humaniora) met de nieuwe digitale media. Hierbij vervalt hij niet in het gebruikelijke cultuurpessimisme maar pleit hij voor een 'elektronisch humanisme'. De schrifttraditie heeft de waarden reflectie, tijdsbewustzijn en redelijkheid mee tot stand helpen brengen maar heeft er niet (langer) het alleenrecht op. Jan-Hendrik Bakker pleit voor het belang van media-educatie en -pedagogie, begrippen die ruimer zijn dan leesbevordering, om de humanistische traditie niet verloren te laten gaan. Het lezen zal ongetwijfeld in technologisch opzicht van aard veranderen (dominantie geschreven woord verdwijnt, literatuur zal integreren in andere expressievormen) maar de auteur wijst vooral op het belang van tijdsinvestering en aandacht die nodig zijn voor elke vorm van lectuur.

Het boek nodigt uit tot reflectie over de toekomst van onze schrift- en leescultuur. Het geeft een beschrijving van de waarden van de schriftcultuur en probeert deze onder te brengen in een breder verband van massamedia, cyberspace en het boek. Het is prikkelende lectuur en verdient het zeker om met traagheid en toewijding gelezen te worden.

Jens De Groot  
jens.degroot@bib.kuleuven.ac.be

## In archiefijdschriften gelezen (Afl. 2)

### The American Archivist, 65 (2002; afl. 1 en 2)

Red.: Phlip B. Eppard; Uitg.: The Society of American Archivists. 527 S. Wells Street, 5th Floor. Chicago. Ill. 60607-3922 (USA) - ISSN 0360-9081

Raadpleegbaar in de bibliotheek van het Algemeen Rijksarchief te Brussel, in de universiteitsbibliotheek van de KU Leuven (Tabularium), in de vakbibliotheek van de GGS Archivistiek en Hedendaags Documentbeheer (VUB) en in de bibliotheek van het Nederlands Instituut voor Archiefonderwijs en -onderzoek (Archiefschool) te Amsterdam.

Jaargang 2002 van *The American Archivist* opent met een prikkelende tekst van Leon J. Stout, getiteld *Re-imagining archives: two tales for the Information Age* (p. 9-23). Vooral het eerste deel hiervan, *Lessons from the museum experience*, waarin Stout recente evoluties in het museumwezen vergelijkt met het archiefwezen, stemt tot nadenken. Archieven ontsnappen nog in grote mate aan de 'verpretparking' die in de museumwereld heeft toegeslagen, maar toch ziet Stout parallellen. Hij waarschuwt voor de dictatuur van de bezoekersaantallen en stelt dat de bewaring niet mag lijden onder de terbeschikkingstelling. Inspirerend is ook *Seeing archives: Postmodernism and the changing intellectual place of Archives* (p. 24-41) van Tom Nesmith, die het postmoderne credo in de verf zet dat de archivaris als kennismiddelaar de archieven niet alleen op een neutrale manier 'doorgeeft', maar ze ook vorm geeft. Mark A. Greene gaat in *The power of meaning: the archival mission in the Postmodern Age* (p. 42-55) in op een ander aspect van de postmoderne visie op archieven. De oude idealen van objectiviteit en authenticiteit zijn uitgehold, maar die evolutie biedt ook ongekende mogelijkheden: het archief wordt als het ware een eindeloze vergaarbak van betekenissen. Greene reageert tegen de versmalling van de termen 'records' en 'archives', zoals die onder invloed van auteurs als Duranti en Cox tot stand is gekomen, en pleit voor een brede definitie, waarin ook de sociaal-culturele betekenis van het archief als geheugen ten volle gevaloriseerd wordt.

Ook de klassieke inventaris ligt onder postmodern vuur. De archivaris geeft geen of onvoldoende informatie over zijn eigen ingreep in de bestanden die hij beschrijft. Bovendien is een toegang het gevolg van slechts één visie op een archief, één specifieke waardering. In hun bijdrage *Colophons and annotations: new directions for the finding aid* (p. 216-230) suggereren Michelle Light and Tom Hyry dat de colofon een goed kanaal is om de figuur van de bewerker en de aard van zijn bewerking zichtbaar te maken. Annotaties in on line beschikbare toegangen moeten het bovendien mogelijk maken andere perspectieven dan die van de ordenende archivaris aan bod te laten komen; gebruikers die inzichten in de context en structuur van de beschreven bescheiden verwerven, moeten in staat worden

gesteld om één en ander in annotaties weer te geven. Door deze twee ingrepen in de klassieke inventaris wordt de subjectieve inbreng van de archivaris beter zichtbaar gemaakt.

In *A comparison of Jenkinson and Schellenberg on appraisal* (p. 176-195) vergelijkt Reto Tschan de opvattingen van deze twee reuzen van de 20ste-eeuwse archivistiek over selectie. Jenkinsons nadruk op de bewijskracht van archieven en op de rol van de archiefvormer in de selectie staat haaks op Schellenbergs cultuurhistorische waardering van archief en de nadruk op de verantwoordelijkheid van de archivaris in de selectie. De opvattingen van beiden blijven nog nazinderen in de actuele discussie over de rol van de archivaris in het selectieproces. Jenkinsons pleidooi voor een centrale registratie in de klassieke, 'papieromgeving' blijkt overigens verrassend actueel in het streven naar centralisatie bij elektronische documentbeheerssystemen.

Selectie- en acquisitiebeleid in universiteitsarchieven worden aan de orde gesteld in twee bijdragen. Tom Hyry, Diane Kaplan en Christine Weideman brengen in *Though this be madness, yet there is method in 't': assessing the value of faculty papers and defining a collecting policy* (p. 56-69) verslag uit van een project in de afdeling Manuscripts and Archives in de universiteitsbibliotheek van Yale, gericht op de ontwikkeling van een strikt acquisitie- en selectiebeleid. Inspiratie hiervoor werd gezocht in een door de Minnesota Historical Society ontwikkelde methodologie. Jennifer Marshall (*Toward common content: an analysis of online college and university collecting policies*, p. 231-256) analyseert de politiek inzake acquisitie zoals enkele universiteitsarchieven die on line bekendmaken. De vraag kan gesteld worden of deze teksten in de eerste plaats als public relations bedoeld zijn, dan wel als beleidsondersteunend. De enquête is beperkt van omvang, maar wel verhelderend, en roept vele vragen op bij de manier waarop archiefdiensten zich op het internet voorstellen.

In *Preservation strategies for electronic records: where we are now COBliquity and Squint?* (p. 70-106) maken Michèle V. Cloonan en Shelby Sanett op basis van een uitgebreide enquête een inventaris op van de strategieën en technieken die in diverse projecten ontwikkeld zijn op het vlak van de bewaring van elektronische archiefbescheiden. Het artikel wordt afgesloten met de vragenlijst van de enquête en een nuttig glossarium. Anne J. Gilliland-Swetland gaat, vanuit haar ervaring in het InterPARES 1 project, in op de problematiek van de authenticiteit van elektronisch archief. Ze maakt een onderscheid tussen de vereisten waaraan een elektronisch archiefstuk moet voldoen om authentiek te worden genoemd (*benchmark requirements*) en de voorwaarden waaraan een authentieke kopie van een elektronisch archiefstuk moet voldoen (*baseline requirements*) (*Testing our truths: delineating the parameters of the authentic archival electronic record*, p. 196-215).

Christopher J. Prom tenslotte evalueert de implementatie van

EAD en de rol hierin van het EAD Cookbook, in 2000 gepubliceerd door Micheal J. Fox in een poging om de drempel van EAD – vooral voor kleinere archiefdiensten – te verlagen. Het instrument wordt ervaren als praktisch, maar moet verder verfijnd worden. EAD wordt gaandeweg als standaard aanvaard; toch vragen velen zich af wat, vergeleken met toegangen in HTML of PDF-formaat, de meerwaarde is van EAD (*The EAD cookbook: a survey and usability study*, p. 257-275) (Eddy Put).

### Anales de Documentación: Revista de Biblioteconomía y Documentación, 6 (2003)

Uitg.: Servicio de publicaciones de la Universidad de Murcia. Departamento de Información y de Documentación de la Universidad de Murcia. Campus Universitario de Espinardo. E-30071 Espinardo-Murcia (Spanje) ISSN 1575-2437

Raadpleegbaar via het internet: <http://www.um.es/fccd/anales/>

In deze afleveringen trekken drie bijdragen de aandacht. In de eerste plaats is er een zeer degelijke en vernieuwende studie over het archiefwezen te Rome, met name over het Tabularium (Ildelfonso Fernández Romero, *Tabularium: el archivo en época romana*, p. 59-70). Meer theoretisch van aard is de studie van Luis Fernando Jaén García (*Los modelos teóricos de unificación de archivos*, p. 121-135) over archieforganisatie (*sistemas archivísticos*) op lokaal, regionaal en nationaal vlak. Voor archivariissen brengt het artikel eigenlijk weinig nieuws en trapt het een aantal open deuren in. Ten slotte is er het artikel van Carmen Gómez Camarero over de nieuwe wijze waarop de overheid met de burger communiceert (*Las nuevas formas de comunicación de la administración con el ciudadano*, p. 109-119). Dit onderwerp heeft niet rechtstreeks met 'archief' te maken, maar het is duidelijk dat het gebruik van nieuwe communicatietechnologie en de toepassing van openbaarheid van bestuur ook voor het archiefwezen gevolgen heeft. (Gustaaf Janssens).

### @rchieflink, 3 (2003)

Red.: Valérie Meillander; Uitg.: 't Archief, Gent on Files vzw. Stadsarchief Gent. Abrahamstraat 13, 9000 Gent ISSN 1376-2966

Aanwezig in vele Vlaamse archiefdiensten en bij de vrienden van het Gentse Stadsarchief.

De driemaandelijks nieuwsbrief van de vriendenkring van het Gentse Stadsarchief bracht ook in 2003 vier afleveringen met lezenswaardig archiefnieuws. Wij vermelden enkel die bijdragen die specifiek met archiefbestanden en/of met de werking van de archiefdienst te maken hebben.

Het is goed dat een archiefnieuwsbrief aandacht schenkt aan archiefbestanden, aan archiefstukken en aan bepaalde onderdelen van verzamelingen. In *Een memorieboek uit de*

*zestiende eeuw terecht* (afl. 3, p. 1-2) licht Leen Charles toe wat een memorieboek is en identificeert zij een pas door het Gentse stadsarchief verworven 16de-eeuws exemplaar. Het geschrift is anoniem, maar uit de inhoudsanalyse mag worden vooropgesteld dat de auteur vermoedelijk een reformatiegezind Gents jurist was, die als ooggetuige de gebeurtenissen uit de jaren 1520-1530 heeft opgetekend. In *Gebuurten en dekenijen* (afl. 1, p. 6) stelt Suzanne Viaene de al te weinig bekende 'Reeks 128 Gebuurten (1473-1933)' voor, een archiefreeks die de neerslag biedt van de lokale sociale organisatie van de gewone Gentenaar: een onschatbare bron voor de geschiedenis van het dagelijkse leven. Het Stadsarchief bezit een belangrijke verzameling geporseleinde kaarten. In *Nieuwjaarswensen* (afl. 1, p. 1-2) licht Annemie De Porre kort toe wat deze kaarten zo specifiek maakt en stelt zij de 'nieuwjaarswensen' uit verzameling geporseleinde kaarten van het stadsarchief voor.

Ook archief buiten het Stadsarchief wordt onder de aandacht van de lezer gebracht. Zo presenteert Gustaaf Janssens in *Extra Muros: Gentse huldeblijken aan de Koning in het Archief van het Koninklijk Paleis* (afl. 1, p. 7) een aantal Gentse huldeblijken. Hij vraagt vooral aandacht voor een fraai geïllustreerd album dat in 1929 ter gelegenheid van de inhuldiging van het Bijlokemuseum door de instellingen en organisaties uit de wijk Ekkergeraan prins Leopold en prinses Astrid is aangeboden. Archieven van provinciebesturen zijn zeer rijk. Zij bevatten immers onschatbare informatie voor de lokale vorder, dus ook voor iedereen die interesse heeft voor de geschiedenis van de stad Gent. Naar aanleiding van de nieuwe huisvesting van de archiefdienst stelt Karin Vandermeersch in *Het provinciaal archief van Oost-Vlaanderen* haar archief voor (afl. 4, p. 4-6).

In het Gentse Stadsarchief zijn naast de vaste staf ook een aantal vrijwilligers actief. Hun inzet is niet meer weg te denken uit de dagelijkse werking van de dienst. Aflevering 3 staat volledig in het teken van het werk van deze zeer toegewijde archiefvrienden. (Gustaaf Janssens).

### Archivalische Zeitschrift, 85 (2003)

Red.: Albrecht Liess. Uitg.: Generaldirektion der Staatlichen Archive Bayerns. Postfach 22 11 52. D-80501 München (Duitsland) - ISSN 0003-9497

Aanwezig in de bibliotheek van het Algemeen Rijksarchief (Brussel), in de universiteitsbibliotheek van de KU Leuven (Tabularium) en in de vakbibliotheek van de GGS Archivistiek en Hedendaags Documentbeheer (VUB).

Zoals steeds bevat dit tijdschrift naast zowel zuiver archivistische bijdragen ook enkele historische studies. Deze laatste categorie wordt hier evenwel niet besproken.

Het internationaal recht voorziet al heel lang diverse bepalingen betreffende de archiefzorg naar aanleiding van soevereiniteitsoverdracht. Archieven moeten inderdaad aan

ARCHIVALISCHE  
ZEITSCHRIFT

Herausgegeben von der  
Generaldirektion der Staatlichen Archive Bayerns

85. Band



2003

BÖHLAU VERLAG KÖLN WEIMAR WIEN

de rechtsopvolger overgedragen worden. Die overdracht wordt dan ook in internationale verdragen vastgelegd. In *Staatennachfolge und Archive mit besonderer Berücksichtigung der archivbezogenen Regelungen der Wiener Konvention vom 8. April 1983 über Staatennachfolge in Vermögen, Archive und Schulden von Staaten* (p. 9-84) geeft Michael Silagi voorbeelden van beslissingen die voor het archief werden genomen bij het (her)ontstaan of het verdwijnen van staten. Na een blik op het verleden, komt de zeer recente geschiedenis aan bod: de gevolgen voor het archief bij de splitsing van Tsjecho-Slowakije en het uiteenvallen van Joegoslavië.

Overheidsarchief wordt bij een vijandige bezetting vaak buiten de landsgrenzen in veiligheid gebracht. Zo een verhuizing is niet eenvoudig en laat altijd sporen na. Wat er tussen 1794 en 1800 met het *Landesarchiv* van de keurvorst van Mainz is gebeurd en welke gevolgen deze archiefverhuizing meebracht voor het archiefbeheer door de uitgeweken *Landesregierung*, verhaalt de zeer goed gedocumenteerde bijdrage van Hans-Bernd Spies (*Das Schicksal des von Mainz nach Aschaffenburg geflüchteten Kurfürstlichen Landesregierungsarchivs während der Jahre 1794-1800*, p. 193-219).

Het Beierse Ministerie van Sociale Zaken (Staatsministerium für Soziale Fürsorge) bestond maar tien jaar (1918-1928). Josef Anker brengt met *Das bayerische Staatsministerium für Soziale Fürsorge, seine Geschäftsbereiche in der Ministerialstruktur seit 1918 und seine archivalische Überlieferung im Bayerischen Hauptstaatsarchiv* (p. 221-257) een zeer goede institutionele studie. Toen het ministerie in 1938 werd opgeheven werden de taken aan andere ministeries toevertrouwd. Ook deze evolutie wordt in kaart gebracht en tot 1945 gevolgd.

Met *Die Anfänge der archivischen Kartographie im deutschsprachigen Raum: acht handgezeichnete Karten des 15. Jahrhunderts im Bayerischen Hauptstaatsarchiv* (p. 85-146) vestigt Gerhard Leidel de aandacht op de oudste kaarten (8 kaarten uit de 15de eeuw) die in het Bayerische Hauptstaatsarchiv te München worden bewaard. Na een historisch overzicht van de cartografie worden alle kaarten zorgvuldig beschreven en bestudeerd. Zij worden ook allemaal afgebeeld. Het zijn geen wetenschappelijk tot stand gekomen kaarten. Zij kunnen in verband gebracht worden

met ander archiefmateriaal, maar er zijn geen gegevens over wie ze heeft.

In *Ein Modell für die elektronische Darstellung hybrider Verwaltungsakten in Archiven* (p. 147-173) beschrijven Rodrigo Readi Nasser en Karl-Ernst Lupprian een model voor een elektronisch archiefdossier. Het specifieke aan dit dossier is evenwel dat het niet alleen elektronische archiefstukken, maar ook bescheiden op klassieke drager kan bevatten.

Het Russisch 'Staatsarchief voor Legersgeschiedenis' bevat archief van het keizerlijke Russische leger en van dat van de Russische Republiek tot 1918. Men vindt er archief van de generale staf, van de administratieve eenheden en van de legerkorpsen. Gerhard Hetzer brengt met *Das Russische Staatliche Kriegsgeschichtliche Archiv in Moskau: Geschichte und Bestände: Ein Blick aus Bayern* (p. 175-191) een goed overzicht van de bestanden. De auteur verwerkt recente in het Russisch gestelde studies en schenkt speciaal aandacht aan raakpunten met Beieren.

Archieven groeien steeds aan en archiefbewaarplaatsen hebben alsmat met plaatsgebrek te kampen. Zo verging het ook het in 1948 opgerichte *Landesarchiv Berlin*. Nadat in 1976 een nieuwe locatie in gebruik was genomen en vanaf 1988 een hulpdepot in Berlin-Kreuzberg wat meer ruimte bracht, werd vooral na de *Wende* van 1989 de toestand meer dan hopeloos. De dienst was toen in vijf locaties gevestigd: niet onmiddellijk een ideale situatie. Na een lange zoektocht waarbij heel wat administratieve en praktische problemen overwonnen moesten worden, kwam men uiteindelijk uit op een industrieterrein in Berlin-Reinickendorf, waar een voormalige kogellagerfabriek geschikt leek. Het gebouw, dat op 16 juni 1999 aan het *Landesarchiv* werd toegewezen, is een industriegebouw uit 1906 met een voor die periode erg kenmerkende architectuur. Op 1 januari 2001 gingen de oude vestigingen dicht en kon de verhuizing beginnen. Pas op 29 november 2002 werd de nieuwe site voor het publiek geopend. Hoe de inrichting, de verhuizing en de ingebruikname verliepen, welke bouwnormen gehanteerd werden en welke moeilijkheden er allemaal zijn opgedoken brengt Martin Luchterhandt op heldere wijze in *Metamorphose eines Baudenkmals: der lange Weg zum neuen Standort des Landesarchivs Berlin* (p. 259-297). Aanbevolen lectuur voor elke archiefdienst die naar een (ver)nieuwbouw gaat verhuizen!

Meer dan twintig Saksische archiefdiensten in plaatsen langs de Elbe kregen in de zomer van 2002 te kampen met zware overstromingen. Jürgen Rainer Wolf maakt in *Schriftgut - Archivgut - Kulturgut: eine vorläufige Schadenbilanz der August-Flut 2002 in Sachsen* (p. 299-312) de balans op van deze ramp. Hij gaat in op de problematiek van ramppreventie en rampbeheersing, geeft aan wat er is ondernomen om het doorweekte archief te redden en stelt vast dat de catastrofe op een pijnlijke wijze de grote desinteresse van de overheid voor haar dynamisch archief zichtbaar heeft gemaakt. (Gustaaf Janssens).

In de kijker: Patrick Mariën  
Archivaris bij De Nul  
Nieuwe bibliothecaris in De Haan  
Nieuwe bibliothecaris in Kaprijke

In de kijker: Patrick Mariën

Op 1 september 2003 werd Patrick Mariën directeur van het Stedelijk Centrum voor Volwassenenonderwijs 'Pestalozzi' te Antwerpen. Daaronder ressorteert het Graduaat Bibliotheekwezen en Documentaire Informatiekunde. Hoe kijkt de nieuwe directeur aan tegen de recente evoluties in deze laatste opleiding?



Patrick Mariën  
Pestalozzi.direc@pi.be

Welke plaats bekleedt het Graduaat Bibliotheekwezen en Documentaire Informatiekunde in het SCVO in Antwerpen?

• De instelling maakt deel uit van het hoger onderwijs voor sociale promotie en omvat vier afdelingen in de categorieën pedagogisch, sociaal en paramedisch, namelijk: de lerarenopleiding 'Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid' (GPB, voorheen D-cursus); het graduaat Orthopedagogie; het graduaat Bibliotheekwezen, en de kaderopleiding Nursing voor ziekenhuisverpleegkundigen. Op in totaal 1033 cursisten in dit schooljaar volgen er 60 de bibliotheekopleiding.

De bibliotheekschool vormde vroeger een zelfstandige school, terwijl de andere opleidingen vaak aan een vakopleiding in een hogeschool gehecht waren. Met de nieuwe wetgeving op het Hoger Onderwijs is er een conglomeraat van afdelingen binnen het Volwassenenonderwijs ontstaan en maakt de bibliotheekopleiding daar onderdeel van uit.

Hoe bent u in de directeursstoel van het SCVO beland?

• Ik was vijf jaar adjunct-directeur van deze school. Mijn voorganger, Frank de Smet, ontfermde zich over de bibliotheekopleiding en de lerarenopleiding, en ik had de afdelingen orthopedagogie en kaderopleiding Nursing onder mijn hoede. Helemaal nieuw is de functie dus niet voor mij, maar de bibliotheekschool was wel een nieuwe materie. Van opleiding ben ik licentiaat in de Klinische Psychologie

(RUG), met een specialisatie in de psychoanalyse. Ik heb tot vijf jaar geleden altijd les gegeven in deze school in de afdelingen Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid en Graduaat Orthopedagogie.

Waar moet het volgens u naartoe met de bibliotheekopleiding? Kan het graduaat evolueren tot een bachelor?

• Dat is volgens mij zeer moeilijk. Er staat ook nergens iets over op papier. Cocobi verdedigt de optie dat het graduaat tot een bachelor zou moeten uitgroeien. Daar is echter wel een visitatiecommissie voor nodig die de cvo's een accreditering geeft, die met andere woorden oordeelt dat de cvo's die titel waard zijn. Ik zou dat een goede zaak vinden, maar alles hierover blijft zeer onduidelijk.

Kunnen we een bachelor beschouwen als een doel op zich of als voorbereiding op een master?

• Een bachelor als voorbereiding op een master moet een academische bachelor zijn. In de huidige situatie kan het graduaat enkel uitgroeien tot een professionele bachelor, we zijn immers een opleiding voor beroepspraktijk. Ook deze situatie is nog steeds niet uitgeklaard maar we moeten ze in elk geval nauwlettend opvolgen.

Is de juridische structuur van een cvo een goede zaak?

• Een accurate kijk op de situatie in de hogescholen heb ik niet, maar financieel valt de juridische structuur van een cvo zeker niet slecht uit. Een cvo wordt rechtstreeks gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap. Dat komt er in de praktijk op neer dat een student aan een cvo minder betaalt dan een student aan een hogeschool. Ook voor de lesgevers krijgt een cvo subsidies. Daartegenover staat dat een cvo niet op het niveau van een hogeschool wordt ingeschat. De infrastructuur is ook minder uitgebreid en voldoet eigenlijk niet aan de eisen van een graduaat. Zo is er onder meer geen eigen bibliotheek voorzien.

Wat verwacht u van de overgang van de lineaire naar de modulaire bibliotheekopleiding?

• Momenteel wordt aan de overschakeling gewerkt en tot nogtoe verloopt alles vlot. Het verplicht de cvo's in elk geval om te vergaderingen, te overleggen, samen te werken, over de netten heen. Een eerste overlegvergadering heeft plaatsgevonden eind vorig jaar, en het blijkt echt wel nodig dat de werking afgestemd wordt. De opleidingen moeten